

Elsa hjälpte fångar i Sibirien

Berättelse

Elsa Brändström föddes 1888 i Ryssland. Hennes pappa arbetade för Sverige.

Sedan blev det krig. Många soldater satt i fångläger i Sibirien. De frös och de var sjuka. Många dog.

År 1915 reste Elsa till Sibirien. Hon ville hjälpa fångarna. Hon gav dem mat och kläder. Hon hjälpte dem som var sjuka.

Fångarna kallade henne "Sibiriens ängel". De tyckte mycket om henne.

Arbetet var farligt. Elsa blev också sjuk. Men hon hjälpte ändå.

Sedan reste Elsa hem. Men hon slutade inte. Hon samlade in pengar. Hon byggde hem för fångar och barn.

Elsa dog 1948. Hon hjälpte många människor.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
krig	när länder slåss mot varandra
soldat	person som är med i kriget
fånge	person som är inlåst
fångläger	en plats där fångar sitter
frös	Hon frös utan jacka i snön.
sjuk	inte frisk
ängel	en god varelse från himlen
farlig	något som kan skada dig
samla in pengar	be folk om pengar för att hjälpa
hem	ett ställe där man bor

Läsförståelsefrågor

1. Var föddes Elsa?
 1. I Sverige.
 2. I Ryssland.
 3. I Sibirien.
2. Vad gav Elsa till fångarna?
 1. Mat och kläder.
 2. Pengar och böcker.
 3. Hus och bilar.
3. Vad kallade fångarna Elsa?
 1. "Sveriges drottning".
 2. "Sibiriens ängel".
 3. "Den snälla läkaren".
4. Var fångarna sjuka i lägret? Svara med en mening.
5. Vad gjorde Elsa när hon kom hem? Skriv en sak från texten.
6. Varför tyckte fångarna om Elsa? Skriv en mening.

Facit

1. 1. I Ryssland.
2. 1. Mat och kläder.
3. 1. "Sibiriens ängel".
4. Ja, många fångar var sjuka i lägret.
5. Exempel på svar: Hon samlade in pengar. / Hon byggde hem för fångar och barn.
6. Exempel på svar: De tyckte om henne för att hon var snäll och hjälpte dem.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Temat är att hjälpa andra (civilkurage och humanism). Texten passar för enkla samtal om att vara snäll och hjälpa människor som har det svårt.

Diskussionsfrågor

- Tycker du att Elsa var modig? Varför?

- Hur kan vi hjälpa människor som har det svårt?
- **Skriv (2 meningar):** Skriv om en gång då du hjälpte någon.

Källor och faktagranskning

- Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (SKBL): Elsa Brändström – <https://www.skbl.se/sv/artikel/ElsaBrandstrom>
- Wikipedia (engelska): Elsa Brändström – https://en.wikipedia.org/wiki/Elsa_Br%C3%A4ndstr%C3%B6m
- Populär Historia: Elsa Brändström – riskerade livet för krigsfångarna – <https://popularhistoria.se/krig/forsta-varldskriget/elsa-brandstrom-riskerade-livet-for-krigsfangarna>
- Världens Historia: Sibiriens ängel – <https://varldenshistoria.se/krig/forsta-varldskriget/sibiriens-angel>
- 1914-1918-Online (WW1 Encyclopedia): Brändström, Elsa – <https://encyclopedia.1914-1918-online.net/article/brandstrom-elsa/>

Faktagranskad i juni 2026. Elsa Brändström föddes 26 mars 1888 i Sankt Petersburg och dog 4 mars 1948 i Cambridge, Massachusetts, USA (i cancer). Hon arbetade för Svenska Röda Korset i krigsfängeläger i Sibirien 1915–1920 under första världskriget och kallades "Sibiriens ängel". Hon insjuknade i fläcktyfus 1919 och återvände till Sverige 1920. 1929 gifte hon sig med den tyske pedagogen Robert Ulich; dottern Brita föddes 1932. Familjen flyttade till USA 1934 (Ulich fick tjänst vid Harvard) för att lämna Nazityskland, och i USA hjälpte hon flyktingar undan nazismen. Osäkerhet finns kring exakt dödsorsak (anges som bröstcancer eller bencancer i olika källor) och detaljer kring hennes arrestering i Sibirien (årtal anges varierande som 1918/1920).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.